Kingdom of Thailand

☞ EDICT OF GOVERNMENT ☜

In order to promote public education and public safety, equal justice for all, a better informed citizenry, the rule of law, world trade and world peace, this legal document is hereby made available on a noncommercial basis, as it is the right of all humans to know and speak the laws that govern them.

TCPS 217-2547 (2004) (Thai): SO SAM SAI (THREE-STRING FIDDLE)

BLANK PAGE

BRUTUM FULMEN
IGNORANTIA JURIS NON EXCUSAT
PROTECTED BY COPYRIGHT

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน
ซอสามสาย

๑. ขอบข่าย

๑.๑ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ครอบคลุมเฉพาะซอสามสายที่ทำจากไม้เป็นวัสดุหลัก ไม่ครอบคลุมถึงซอสามสายจำลองที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นของประดับตกแต่งหรือเป็นของที่ระลึก

๒. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ มีดังต่อไปนี้

๒.๑ ซอสามสาย หมายถึง เครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องสีชนิดหนึ่ง ประกอบด้วย ตัวซอสามสายและคันชัก ตัวซอสามสายประกอบด้วย กะโหลกและคันทวน กะโหลกทำจากกะลามะพร้าวที่มีลักษณะเป็นพูสามเส้า คันทวนทำจากไม้เนื้อแข็งหรืองาช้าง ขัดมันให้เรียบ ทาสารเคลือบเงาเพื่อความสวยงาม คันชักทำจากไม้เนื้อแข็งและหางม้า นำส่วนประกอบที่ทำให้เกิดเสียงซึ่งทำจากไม้หรืองาช้าง กระดูกสัตว์ โลหะ และสายไหม ได้แก่ ลูกบิด รัดอก หย่อง ถ่วงหน้า หนวดพราหมณ์ และสาย มาประกอบกับตัวซอสามสาย มีการเทียบเสียงในระดับเสียงที่ถูกต้องได้มาตรฐานและสัมพันธ์กับระดับเสียงของเครื่องดนตรีไทยชนิดอื่นสามารถนำไปบรรเลงในโอกาสต่าง ๆ ได้ ดังรูปที่ ๑

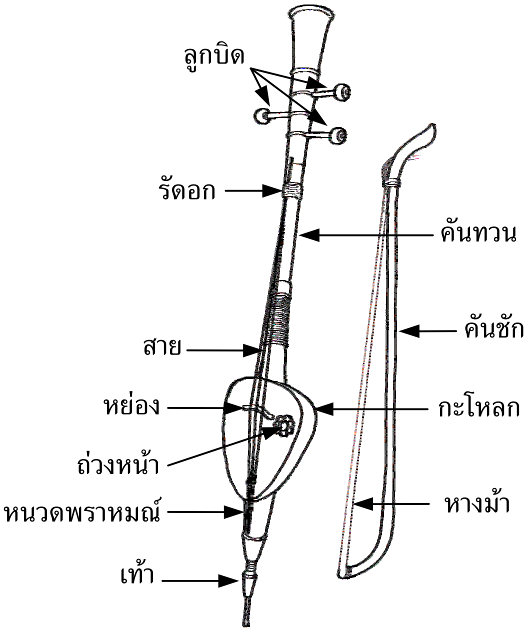

รูปที่ ๑ ตัวอย่างซอสามสาย

(ข้อ ๒.๑)

๓. ประเภท

๓.๑ ซอสามสาย แบ่งตามขนาด ออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๓.๑.๑ ซอสามสาย เป็นซอสามสายขนาดดั้งเดิม

๓.๑.๒ ซอสามสายหลีบ มีขนาดเล็กกว่าซอสามสาย

๔. คุณลักษณะที่ต้องการ

๔.๑ ลักษณะทั่วไป

๔.๑.๑ ตัวซอสามสาย

ต้องเรียบ ไม่ปรากฏข้อบกพร่อง เช่น รอยร้าว รอยแตก มีร่องรอยการเจาะกัดกินของแมลง กะโหลกต้องเป็นกะลามะพร้าวที่ถูกตัดตามขวางเหลือพูทั้งสามไว้ด้านหลัง ปิดหน้าด้วยหนังลูกวัวหรือหนังแพะ ส่วนคันทวนต้องมีลักษณะเป็นด้ามกลมยาวและค่อย ๆ เล็กเรียวลงมาตามลำดับ เจาะรูเป็นโพรงทั้งตอนบนและตอนล่างสำหรับสอดสายเข้าไป ปลายด้านล่างสอดทะลุกะโหลกลงไป เรียกว่า “เท้า” มีขนาดและสัดส่วนที่เหมาะสมเป็นไปตามลักษณะที่ดีของซอสามสาย ส่วนประกอบที่ทำให้เกิดเสียงต้องครบถ้วนอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม และไม่เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบรรเลง

๔.๑.๒ การประกอบ

ต้องประณีต เรียบร้อย ติดแน่น คงทน ไม่มีรอยแตก รอยร้าว หรือรอยเปรอะเปื้อนของสารที่ใช้ยึดติดชิ้นส่วนเข้าด้วยกัน

๔.๑.๓ คันชัก

ต้องโค้งมีลักษณะคล้ายคันธนู โคนตรงมือถืองอนยาว เส้นหางม้ายาว มีน้ำหนักและขนาดที่เหมาะมือ

๔.๒ การขัดมันและการเคลือบเงา

ต้องเรียบ สม่ำเสมอ ไม่เป็นเม็ด เป็นตุ่ม เป็นคราบ กรอบ แตก หลุด หรือลอก

๔.๓ การใช้งาน

เมื่อสีซอสามสายด้วยคันชักแล้วต้องเป็นเสียงมาตรฐาน ดังกังวาน โปร่งชัดเจน ไม่ทึบ หรือแตกพร่า เมื่อตรวจสอบโดยวิธีให้คะแนนตามข้อ ๘.๑ แล้ว ต้องได้คะแนนเฉลี่ยของแต่ละลักษณะจากผู้ตรวจสอบทุกคนไม่น้อยกว่า ๓ คะแนน และไม่มีลักษณะใดได้ ๑ คะแนน จากผู้ตรวจสอบคนใดคนหนึ่ง

๕. การบรรจุ

๕.๑ หากมีการบรรจุ ให้บรรจุซอสามสายในภาชนะบรรจุที่สะอาด แห้ง เรียบร้อย และสามารถป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับซอสามสายได้

๖. เครื่องหมายและฉลาก

๖.๑ ที่ฉลากหรือภาชนะบรรจุซอสามสายทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมีเลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดต่อไปนี้ให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน

(๑) ชื่อเรียกผลิตภัณฑ์ เช่น ซอสามสาย ซอสามสายหลีบ

(๒) ขนาดหรือมิติ

(๓) เดือน ปีที่ทำ

(๔) ข้อแนะนำในการใช้และการดูแลรักษา

(๕) ชื่อผู้ทำ หรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน

ในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

๗. การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

๗.๑ รุ่น ในที่นี้ หมายถึง ซอสามสายประเภทเดียวกัน ที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน

๗.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ ให้เป็นไปตามแผนการชักตัวอย่างที่กำหนดต่อไปนี้

๗.๒.๑ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบการบรรจุและเครื่องหมายและฉลาก ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากรุ่นเดียวกัน จำนวน ๑ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๕. และข้อ ๖. จึงจะถือว่าซอสามสายรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๗.๒.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบลักษณะทั่วไป การขัดมันและการเคลือบเงา และการใช้งาน ให้ใช้ตัวอย่างที่ผ่านการทดสอบตามข้อ ๗.๒.๑ แล้ว จำนวน ๑ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๔.๑ ถึงข้อ ๔.๓ จึงจะถือว่าซอสามสายรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๗.๓ เกณฑ์ตัดสิน

ตัวอย่างซอสามสายต้องเป็นไปตามข้อ ๗.๒.๑ และข้อ ๗.๒.๒ ทุกข้อ จึงจะถือว่าซอสามสายรุ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้

๘. การทดสอบ

๘.๑ การทดสอบลักษณะทั่วไป การขัดมันและการเคลือบเงา และการใช้งาน

๘.๑.๑ ให้แต่งตั้งคณะผู้ตรวจสอบ ประกอบด้วยผู้ที่มีความชำนาญในการตรวจสอบซอสามสายอย่างน้อย ๕ คน แต่ละคนจะแยกกันตรวจและให้คะแนนโดยอิสระ

๘.๑.๒ หลักเกณฑ์การให้คะแนน ให้เป็นไปตามตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ หลักเกณฑ์การให้คะแนน

(ข้อ ๘.๑.๒)

ลักษณะที่ตรวจสอบ	เกณฑ์ที่กำหนด	ระดับการตัดสิน (คะแนน)			
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง
ลักษณะทั่วไป	ตัวซอสามสาย ต้องเรียบ ไม่ปรากฏข้อบกพร่อง เช่น รอยร้าว รอยแตก มีร่องรอยการเจาะกัดกินของแมลง กะโหลกต้องเป็นกะลามะพร้าวที่ถูกตัดตามขวางเหลือพูทั้งสามไว้ด้านหลัง ปิดหน้าด้วยหนังลูกวัวหรือหนังแพะ ส่วนคันทวนต้องมีลักษณะเป็นด้ามกลมยาวและค่อย ๆ เล็กเรียวลงมาตามลำดับ เจาะรูเป็นโพรงทั้งตอนบนและตอนล่างสำหรับสอดสายเข้าไป ปลายด้านล่างสอดทะลุกะโหลกลงไป เรียกว่า “เท้า” มีขนาดและสัดส่วนที่เหมาะสมเป็นไปตามลักษณะที่ดีของซอสามสาย ส่วนประกอบที่ทำให้เกิดเสียงต้องครบถ้วนอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม และไม่เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบรรเลง	๔	๓	๒	๑
	การประกอบ ต้องประณีต เรียบร้อย ติดแน่น คงทน ไม่มีรอยแตก รอยร้าว หรือรอยเปรอะเปื้อนของสารที่ใช้ยึดติดชิ้นส่วนเข้าด้วยกัน	๔	๓	๒	๑
	คันชัก ต้องโค้งมีลักษณะคล้ายคันธนู โคนตรงมือถืองอนยาว เส้นหางม้ายาว มีน้ำหนักและขนาดที่เหมาะมือ	๔	๓	๒	๑
การขัดมันและการเคลือบเงา	ต้องเรียบ สม่ำเสมอ ไม่เป็นเม็ด เป็นตุ่ม เป็นคราบ กรอบ แตก หลุด หรือลอก	๔	๓	๒	๑
การใช้งาน	เมื่อสีซอสามสายด้วยคันชักแล้วต้องเป็นเสียงมาตรฐาน ดังกังวาน โปร่งชัดเจน ไม่ทึบหรือแตกพร่า	๔	๓	๒	๑

๘.๒ การทดสอบการบรรจุและเครื่องหมายและฉลาก

ให้ตรวจพินิจ